

Den glömda sedvänjan och förvaltningssamhällets kannibalism

En filosofisk och strukturell analys av individens utsatthet utanför familjens skyddsbarriär.

Inom den moderna förvaltningsrätten och det ekonomiska systemet mäts människor allt oftare i stela siffror, basbelopp och mekanisk produktivitet. Men om vi blickar tillbaka på det skede i vårt samhälle som formade 1970- och 1980-talet, fanns det en levande samhällsmoral – en god kotym och oskriven sed – som förstod att systemet till syvende och sist måste tjäna livet, inte tvärtom.

Denna text belyser den grundläggande principen att den biologiska överlevnaden, rätten att föra sina gener vidare och skapandet av trygghet är mänsklighetens primära uppdrag. Samtidigt blottläggs den djupa sårbarhet som uppstår när denna sedvänja raderas ut och lämnar den ensamma människan oskyddad på det förvaltningsrättsliga schackbrädet.

1. Det existentiella kontraktet i arbetslivet

Under 1900-talets senare decennier existerade en outtalad men djupt rotad praxis på arbetsmarknaden. När en arbetsgivare stod inför valet att anställa, fanns det en god sed att prioritera individer som hade fasta förhållanden, var gifta eller hade barn att försörja. Detta handlade inte enbart om att dessa individer ansågs stabila; det handlade om en kollektiv och tyst samhällshänsyn. Samhället erkände att den som bar ansvaret för ett annat liv behövde resurserna bäst.

Samtidigt fanns en annan, minst lika avgörande sida av denna sedvänja: de individer som ännu inte hade skaffat familj eller levde som singlar lämnades i fred. De pressades inte till undergång av systemet. Istället gavs de möjlighet, tid och livsutrymme att i sin egen takt skaffa sig denna möjlighet med sitt liv. Det fanns en inbyggd respekt för människans livscykel. Arbetet var ett medel för att understödja livet och fortlevnaden – inte ett mål i sig självt.

2. Lex Naturae: Livet går före egendom

Denna gamla kotym vilade på en fundamental sanning som i grunden är rent naturrättslig. När ett samhälle fungerar i enlighet med naturens ordning, är ekonomin och förvaltningen endast verktyg för att skydda och upprätthålla det levande. Det biologiska uppdraget – att överleva, finna trygghet och föra sina gener vidare – är det som ger ett system dess legitimitet.

- **Liv går före egendom.**
- **Liv går före pengar.**
- **Bara livet är i sista hand viktigt.**

Om systemet eller förvaltningen istället börjar motarbeta individens möjlighet till grundläggande existens och fortplantning, då har systemet brutit sitt kontrakt med naturen och förlorat sitt moraliska berättigande.

3. Den ensamma människans utsatthet och systemets kannibalism

När den goda kotymen suddades ut och ersattes av en mekanisk, kall rationalism förvandlades singelskapet från en fredad övergångsperiod till en extrem sårbarhet. Den som saknar en stabil familjestruktur står idag helt blottad inför förvaltningen och arbetsmarknadens krafter. En familj utgör historiskt sett en skyddsbarriär – ett kollektivt försvar där man delar det ekonomiska och känslomässiga trycket.

Utan denna barriär blir den ensamma människan den perfekta måltavlan för systemets destruktiva mekanismer. Denna utsatthet kan definieras utifrån tre parametrar:

- **Avsaknaden av skyddsnet:** Arbetsgivare och myndigheter är medvetna om att en ensamstående individ saknar en partner att luta sig mot. Det finns ingen som kan täcka upp ekonomiskt om individen säger ifrån mot orättvisor. Detta skapar ett skevt maktförhållande där den ensamme kan pressas hårdare.
- **Tidskannibalism:** Eftersom den ensamme inte har barn eller familj som "kräver" tid enligt samhällets explicita normer, förväntar sig det moderna förvaltningssamhället ofta en gränslös tillgänglighet. Systemet äter upp individens energi och livsutrymme, vilket i en ond cirkel omöjliggör de faktiska förutsättningarna för att finna den trygghet som krävs för att bygga ett eget liv.
- **Avsaknaden av vittnen:** I mötet med en kall social administration eller en fientlig förvaltning är den ensamma människan som mest sårbar. Det finns ingen vid din sida som kan intyga din situation, dela den tunga bördan av förvaltningsfelen eller fungera som en mänsklig sköld mot systemets övergrepp. Den ensamme blir därmed föremål för en form av byråkratisk kannibalism, där systemet tär på individen tills inga resurser återstår.

Slutsats

Att värna livet och fortplantningen är den sanna definitionen av begreppet Överlevnad. När det moderna förvaltningssamhället slutar att låta den ensamma människan vara i fred, och istället aktivt tär på hennes existens, har det vänt ryggen mot naturens ordning. Ekonomi, lagar och paragrafer har inget egenvärde; deras enda legitima syfte är att tjäna, skydda och upprätthålla det levande.